



Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 20ής Μαρτίου 2018*

«Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγίες 92/50/ΕΟΚ και 2004/18/ΕΚ – Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών – Κρατικό τυπογραφείο – Παραγωγή εγγράφων ταυτότητας και άλλων επίσημων εγγράφων – Ανάθεση των συμβάσεων σε επιχείρηση ιδιωτικού δικαίου χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή διαδικασίας διαγωνισμού – Ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας – Προστασία των ουσιωδών συμφερόντων των κρατών μελών»

Στην υπόθεση C-187/16,

με αντικείμενο προσφυγή λόγω παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, η οποία ασκήθηκε στις 4 Απριλίου 2016,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους A. Tokár και B.-R. Killmann,

προσφεύγουσα,

κατά

Δημοκρατία της Αυστρίας, εκπροσωπούμενης από τον M. Fruhmann,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, A. Tizzano, Αντιπρόεδρο, L. Bay Larsen (εισηγητή), T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas και J. Malenovský, προέδρους τμήματος, E. Juhász, A. Borg Barthet, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal, K. Λυκούργο, M. Βηλαρά και E. Regan, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: I. Illéssy, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 7ης Ιουνίου 2017,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 20ής Ιουλίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

- 1 Με την προσφυγή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι, αφενός, αναθέτοντας απευθείας στο Österreichische Staatsdruckerei GmbH (στο εξής: ÖS) συμβάσεις υπηρεσιών για την παραγωγή εγγράφων, όπως ψηφιακών διαβατηρίων (με τσιπ), προσωρινών ταξιδιωτικών εγγράφων, τίτλων διαμονής, δελτίων ταυτότητας, αδειών πυροτεχνίας, αδειών οδηγήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας και πιστοποιητικών ταξινομήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας και, αφετέρου, διατηρώντας σε ισχύ εθνικές διατάξεις που επιβάλλουν στις αναθέτουσες αρχές την υποχρέωση να αναθέτουν απευθείας τις συμβάσεις υπηρεσιών αυτές στην εν λόγω εταιρία, η Δημοκρατία της Αυστρίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ, από το άρθρο 4 και το άρθρο 8 της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών (ΕΕ 1992, L 209, σ. 1), σε συνδυασμό με τα άρθρα 11 έως 37 της οδηγίας αυτής, καθώς και από το άρθρο 14 και το άρθρο 20 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (ΕΕ 2004, L 134, σ. 114), σε συνδυασμό με τα άρθρα 23 έως 55 της οδηγίας αυτής.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 2 Για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών οι οποίες έχουν ως αντικείμενο «υπηρεσίες εκδόσεων και εκτυπώσεων έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης», τόσο η οδηγία 92/50 όσο και η οδηγία 2004/18 επιτάσσουν τη διεξαγωγή διαδικασιών σύμφωνων με τις επιταγές του δικαίου της Ένωσης.

Η οδηγία 92/50

- 3 Η δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 92/50 έχει ως εξής:

«[εκτιμώντας] ότι στον τομέα των υπηρεσιών πρέπει να ισχύουν οι ίδιες παρεκκλίσεις που προβλέπονται και στις οδηγίες 71/305/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 1971, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων (ΕΕ ειδ. έκδ. 17/001, σ. 7)] και 77/62/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1976, περί συντονισμού των διαδικασιών συνάψεως συμβάσεων κρατικών προμηθειών (ΕΕ ειδ. έκδ. 17/001, σ. 24)], όσον αφορά τη δημόσια ασφάλεια και το κρατικό απόρρητο καθώς και την προτεραιότητα άλλων κανόνων σχετικών με τη σύναψη συμβάσεων όπως οι κανόνες που απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες, και οι κανόνες που αφορούν τη στάθμευση στρατευμάτων και τους διεθνείς οργανισμούς».

- 4 Το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι «οι “δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών” είναι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας συναπτόμενες εγγράφως μεταξύ ενός παρέχοντος υπηρεσίες και μιας αναθέτουσας αρχής».

- 5 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Κατά την υπ' αυτών σύναψη δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών [...], οι αναθέτουσες αρχές εφαρμόζουν διαδικασίες προσαρμοσμένες στις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.»

- 6 Το άρθρο 4, παράγραφος 2, της ίδιας οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις υπηρεσιών που έχουν χαρακτηριστεί ως απόρρητες ή των οποίων η εκτέλεση πρέπει να συνοδεύεται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που ισχύουν στο οικείο κράτος μέλος, ή όταν το απαιτεί η προστασία των ουσιωδών συμφερόντων του κράτους αυτού.»

- 7 Το άρθρο 8 της οδηγίας 92/50 ορίζει τα εξής:

«Οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες που απαριθμούνται στο παράρτημα I A συνάπτονται σύμφωνα με τις διατάξεις των τίτλων III έως VI.»

- 8 Οι εν λόγω τίτλοι III έως VI περιλαμβάνουν τα άρθρα 11 έως 37 της οδηγίας αυτής.

- 9 Το παράρτημα I A της εν λόγω οδηγίας περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, στην κατηγορία 15, τις «υπηρεσίες εκδόσεων και εκτυπώσεων, έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης».

Η οδηγία 2004/18

- 10 Υπό τον τίτλο «Απόρρητες συμβάσεις ή συμβάσεις που απαιτούν ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας», το άρθρο 14 της οδηγίας 2004/18 προβλέπει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις όταν αυτές κηρύσσονται απόρρητες ή η εκτέλεση των οποίων πρέπει να συνοδεύεται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που ισχύουν στο οικείο κράτος μέλος ή όταν το απαιτεί η προστασία των ουσιωδών συμφερόντων του κράτους μέλους αυτού.»

- 11 Το άρθρο 20 της οδηγίας αυτής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Συμβάσεις υπηρεσιών οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα II A», ορίζει τα εξής:

«Οι συμβάσεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες αναφερόμενες στο παράρτημα II A συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα 23 έως 55.»

- 12 Το εν λόγω παράρτημα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, στην κατηγορία 15, τις «υπηρεσίες εκδόσεων και εκτυπώσεων έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης».

Ο κανονισμός (ΕΚ) 2252/2004

- 13 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 2252/2004 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με την καθιέρωση προτύπων για τα χαρακτηριστικά ασφαλείας και τη χρήση βιομετρικών στοιχείων στα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα των κρατών μελών (ΕΕ 2004, L 385, σ. 1), έχει ως εξής:

«Έκαστο κράτος μέλος ορίζει ένα φορέα ως αρμόδιο για την εκτύπωση των διαβατηρίων και ταξιδιωτικών εγγράφων και γνωστοποιεί την ονομασία του εν λόγω φορέα στην Επιτροπή και στα λοιπά κράτη μέλη. Επιτρέπεται να ορισθεί ο ίδιος φορέας από δύο ή περισσότερα κράτη μέλη. Έκαστο κράτος μέλος δύναται να αλλάξει το φορέα που έχει ορίσει. Στην περίπτωση αυτή ενημερώνει την Επιτροπή και τα λοιπά κράτη μέλη.»

Το αυστριακό δίκαιο

Ο StDrG

- 14 Το άρθρο 1a του Bundesgesetz zur Neuordnung der Rechtsverhältnisse der Österreichischen Staatsdruckerei (ομοσπονδιακού νόμου για την εκ νέου ρύθμιση των εννόμων σχέσεων του ÖS, *Bundesgesetzblatt* I, 1/1997, στο εξής: StDrG) ορίζει τα εξής:

«[...] Η εταιρία [...] δραστηριοποιείται υπό την εμπορική επωνυμία “Österreichische Staatsdruckerei GmbH”· έχει ως αποστολή να αναλαμβάνει για τις ομοσπονδιακές υπηρεσίες την εκτύπωση εντύπων η παραγωγή των οποίων επιτάσσει την τήρηση του απορρήτου ή προδιαγραφών ασφαλείας (εκτύπωση ασφαλείας). [...]»

- 15 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του StDrG ορίζει τα εξής:

«Η εταιρία έχει εν πάση περιπτώσει τα ακόλουθα καθήκοντα:

1. Την εκτύπωση για τις ομοσπονδιακές υπηρεσίες εντύπων η παραγωγή των οποίων επιτάσσει την τήρηση του απορρήτου ή προδιαγραφών ασφαλείας (εκτύπωση ασφαλείας) [...]».

- 16 Το άρθρο 2, παράγραφος 3, του StDrG ορίζει τα εξής:

«Τα ομοσπονδιακά κρατικά όργανα αναθέτουν κατ’ αποκλειστικότητα [στο ÖS] την παραγωγή των προϊόντων που διαλαμβάνονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, σημείο 1, εκτός εάν η [εν λόγω] εταιρία δεν είναι σε θέση, για υλικούς ή νομικούς λόγους, να εκπληρώσει δεόντως τα καθήκοντα αυτά σε εύλογες τιμές, ή αν το σχετικό προϊόν μπορεί να προταθεί στο ενδιαφερόμενο ομοσπονδιακό κρατικό όργανο από τρίτον, με το ίδιο περιεχόμενο και βάσει των ίδιων συμβατικών όρων, σε χαμηλότερη τιμή. [...]»

- 17 Επιπλέον, υπό τον τίτλο «Επίβλεψη της εκτυπώσεως ασφαλείας», το άρθρο 6, παράγραφος 1, του StDrG ορίζει ότι οι διοικητικές και εμπορικές ενέργειες και η μέθοδος εργασίας σε σχέση με την παραγωγή, την επεξεργασία και την αποθήκευση των εκτυπώσεων ασφαλείας υπόκεινται στον έλεγχο του ομοσπονδιακού υπουργού που είναι αρμόδιος για τη σχετική εκτύπωση ασφαλείας.

- 18 Κατά την παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου 6, το ÖS οφείλει, προς αποφυγή καταχρηστικών πρακτικών, να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα ασφαλείας για την παραγωγή, την επεξεργασία και την αποθήκευση των εκτυπώσεων ασφαλείας.

- 19 Κατά την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου 6, το ÖS οφείλει, στο αναγκαίο για τη διενέργεια ελέγχων μέτρο, να παρέχει στον ομοσπονδιακό υπουργό που είναι αρμόδιος για τη σχετική εκτύπωση ασφαλείας πρόσβαση στους χώρους δραστηριοτήτων και να του επιτρέπει την επιτόπια εξέταση των σχετικών φακέλων.

Η υπουργική απόφαση σχετικά με τα διαβατήρια

- 20 Η παραγωγή ψηφιακών διαβατηρίων (με τσιπ), μεταξύ των οποίων υπηρεσιακά διαβατήρια και διπλωματικά διαβατήρια, δελτίων ταυτότητας και προσωρινών ταξιδιωτικών εγγράφων διέπεται από τη Verordnung der Bundesministerin für Inneres über die Gestaltung der Reisepässe und Passersätze (απόφαση της Ομοσπονδιακής Υπουργού Εσωτερικών περί του σχεδιασμού των διαβατηρίων και εγγράφων που επέχουν θέση διαβατηρίου, *Bundesgesetzblatt* 861/1995, στο εξής: υπουργική απόφαση σχετικά με τα διαβατήρια).

- 21 Τα παραρτήματα Α, D και Ε της υπουργικής απόφασεως σχετικά με τα διαβατήρια περιλαμβάνουν υποδείγματα διαβατηρίων, υπηρεσιακών διαβατηρίων και διπλωματικών διαβατηρίων, τα οποία φέρουν στην τελευταία σελίδα την ένδειξη «*PRINT by ÖSD*».
- 22 Όσον αφορά, ειδικότερα, τα δελτία ταυτότητας, το άρθρο 5 της υπουργικής απόφασεως σχετικά με τα διαβατήρια προβλέπει ότι αυτά φέρουν χαρακτηριστικά ασφαλείας προς αποτροπή της παραποιήσεως ή της πλαστογραφήσεως.
- 23 Επομένως, από τη συνδυασμένη εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, του StDrG και της υπουργικής απόφασεως σχετικά με τα διαβατήρια προκύπτει ότι, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπει η διάταξη αυτή, τα ψηφιακά διαβατήρια, τα δελτία ταυτότητας και τα προσωρινά ταξιδιωτικά έγγραφα πρέπει να παράγονται από το ÖS.

Η υπουργική απόφαση σχετικά με τους τίτλους διαμονής

- 24 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3, παράγραφος 3, του άρθρου 10a, παράγραφος 2, και του άρθρου 10c, παράγραφος 2, της Verordnung der Bundesministerin für Inneres zur Durchführung des Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetzes (απόφαση της Ομοσπονδιακής Υπουργού Εσωτερικών περί εφαρμογής του νόμου περί εγκαταστάσεως και διαμονής, *Bundesgesetzblatt* II, 451/2005), οι βεβαιώσεις καταχωρίσεως, οι βεβαιώσεις μόνιμης διαμονής, οι βεβαιώσεις υποβολής αιτήσεως και οι βεβαιώσεις νόμιμης διαμονής παράγονται αποκλειστικώς από το ÖS.

Η υπουργική απόφαση σχετικά με τις άδειες οδηγήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας

- 25 Η έκδοση αδειών οδηγήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας διέπεται από τη Verordnung des Bundesministers für Wissenschaft und Verkehr über die Durchführung des Führerscheingesetzes (απόφαση του Ομοσπονδιακού Υπουργού Έρευνας και Μεταφορών περί εφαρμογής του νόμου περί της άδειας οδηγήσεως, *Bundesgesetzblatt* II, 320/1997).
- 26 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της υπουργικής απόφασεως αυτής, η άδεια οδηγήσεως πρέπει να φέρει χαρακτηριστικά ασφαλείας προς αποτροπή της παραποιήσεως ή της πλαστογραφήσεως.
- 27 Η διάταξη αυτή προβλέπει επίσης ότι η άδεια οδηγήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας μπορεί να παράγεται μόνο από παρέχοντα υπηρεσίες ο οποίος ορίζεται από τον αρμόδιο ομοσπονδιακό υπουργό.
- 28 Λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 2, παράγραφος 3, του StDrG, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπει η διάταξη αυτή, παρέχων τέτοια υπηρεσία μπορεί να είναι μόνο το ÖS.

Η υπουργική απόφαση σχετικά με τα πιστοποιητικά ταξινομήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας

- 29 Η έκδοση πιστοποιητικών ταξινομήσεως οχημάτων σε σχήμα πιστωτικής κάρτας διέπεται από τη Verordnung des Bundesministers für Wissenschaft und Verkehr, mit der Bestimmungen über die Einrichtung von Zulassungsstellen festgelegt werden (απόφαση του Ομοσπονδιακού Υπουργού Έρευνας και Μεταφορών περί καθορισμού διατάξεων για την ίδρυση υπηρεσιών ταξινομήσεως, *Bundesgesetzblatt* II, 464/1998).
- 30 Το άρθρο 13, παράγραφος 1a, της υπουργικής απόφασεως αυτής προβλέπει ότι τα πιστοποιητικά ταξινομήσεως πρέπει να φέρουν χαρακτηριστικά ασφαλείας προς αποτροπή της παραποιήσεως ή της πλαστογραφήσεως.

- 31 Το άρθρο 13, παράγραφος 3, της εν λόγω υπουργικής απόφασεως ορίζει ότι τα πιστοποιητικά ταξινομήσεως μπορούν να παράγονται μόνο από παρέχοντα υπηρεσίες ο οποίος ορίζεται από τον αρμόδιο ομοσπονδιακό υπουργό.
- 32 Λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 2, παράγραφος 3, του StDrG, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπει η διάταξη αυτή, παρέχων τέτοια υπηρεσία μπορεί να είναι μόνο το ÖS.

Η υπουργική απόφαση σχετικά με τις άδειες πυροτεχνίας

- 33 Κατά το άρθρο 8 της Verordnung der Bundesministerin für Inneres über die Durchführung des Pyrotechnikgesetzes 2010 (απόφαση της Ομοσπονδιακής Υπουργού Εσωτερικών περί εφαρμογής του νόμου του 2010 για τα είδη πυροτεχνίας, *Bundesgesetzblatt* II, 499/2009), το έντυπο της αιτήσεως για τη χορήγηση άδειας πυροτεχνίας πρέπει να είναι σύμφωνο με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο παράρτημα II της υπουργικής αποφάσεως αυτής. Όπως προκύπτει από το υπόδειγμα αυτό, η αίτηση πρέπει να απευθύνεται προς το ÖS.
- 34 Το άρθρο 9 της υπουργικής αποφάσεως αυτής προβλέπει ότι οι άδειες πυροτεχνίας πρέπει να φέρουν χαρακτηριστικά ασφαλείας προς αποτροπή της παραποιήσεως ή της πλαστογραφήσεως.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 35 Με προειδοποιητική επιστολή της 6ης Απριλίου 2011, η Επιτροπή γνωστοποίησε στη Δημοκρατία της Αυστρίας τις αμφιβολίες της ως προς το συμβατό με τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ, καθώς και με τις διατάξεις των οδηγιών 92/50 και 2004/18, της απευθείας αναθέσεως στο ÖS ορισμένων δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών για την εκτύπωση επίσημων εγγράφων, και συγκεκριμένα ψηφιακών διαβατηρίων, προσωρινών ταξιδιωτικών εγγράφων, τίτλων διαμονής, δελτίων ταυτότητας, αδειών οδηγήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας, πιστοποιητικών ταξινομήσεως σε χαρτί και σε σχήμα πιστωτικής κάρτας, αδειών πυροτεχνίας, πιστοποιητικών κυβερνήτη σκάφους, προτύπων εντύπων ασφαλείας, επικολλούμενων ταινιών για εξαρτησιογόνες ουσίες και αδειών χρήσεως μοτοποδηλάτων.
- 36 Συναφώς, η Επιτροπή διευκρίνιζε ότι το ÖS, εταιρία ιδιωτικού δικαίου, παρείχε, μέσω της εκτυπώσεως των εγγράφων αυτών, υπηρεσίες των οποίων η ανάθεση έπρεπε να πραγματοποιηθεί συμφώνως προς την οδηγία 92/50 ή την οδηγία 2004/18, κατά το μέρος που η παροχή των υπηρεσιών αυτή ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής της μίας από τις οδηγίες αυτές, ή συμφώνως προς τις απαιτήσεις της ελευθερίας εγκαταστάσεως και της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών που κατοχυρώνονται με τα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ, κατά το μέρος που δεν ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής των εν λόγω οδηγιών.
- 37 Με την απάντηση της 7ης Ιουνίου 2011, η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστήριξε ότι οι επίμαχες συμβάσεις υπηρεσιών εξυπηρετούσαν την προστασία των ουσιαδών συμφερόντων ασφαλείας της και, ως εκ τούτου, δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΛΕΕ ούτε των οδηγιών 92/50 και 2004/18. Προσέθεσε ότι η απευθείας ανάθεση των επίμαχων συμβάσεων εκτυπώσεως αποκλειστικώς και μόνο στο ÖS δικαιολογούνταν από την ανάγκη διαφυλάξεως του απορρήτου των πληροφοριών, διασφαλίσεως της γνησιότητας και της ορθότητας των εν λόγω εγγράφων, εξασφαλίσεως του εφοδιασμού με τέτοια έγγραφα και προστασίας των ευαίσθητων δεδομένων.
- 38 Με επιστολές της 17ης Ιουλίου 2012 και της 28ης Μαρτίου 2013, η Δημοκρατία της Αυστρίας συμπλήρωσε την απάντησή της στην προειδοποιητική επιστολή.
- 39 Η Επιτροπή, κρίνοντας μη ικανοποιητικές τις απαντήσεις που παρέσχε το κράτος μέλος, του απηύθυνε αιτιολογημένη γνώμη με έγγραφο της 11ης Ιουλίου 2014. Στη γνώμη αυτή, η Επιτροπή υπογράμμισε, αφενός, ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν αποδείκνυε ότι η απευθείας ανάθεση στο ÖS των συμβάσεων για την εκτύπωση των ψηφιακών διαβατηρίων, των προσωρινών ταξιδιωτικών εγγράφων,

των τίτλων διαμονής, των δελτίων ταυτότητας, των αδειών οδηγήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας, των πιστοποιητικών ταξινομήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας και των αδειών πυροτεχνίας δικαιολογούνταν από την προστασία των συμφερόντων ασφαλείας του κράτους μέλους αυτού και, αφετέρου, ότι ήταν δυνατόν να προκηρυχθεί δημόσιος διαγωνισμός διαμορφωμένος κατά τρόπο ώστε να μπορούν να αξιολογηθούν μόνον οι εξειδικευμένες στην εκτύπωση εγγράφων επιχειρήσεις που ανταποκρίνονται στις ειδικές απαιτήσεις ασφαλείας και υπόκεινται στους σχετικούς ελέγχους.

- 40 Αντιθέτως, η Επιτροπή απέσυρε τις αιτιάσεις της σε σχέση με τις άδειες μοτοποδηλάτων, τα πιστοποιητικά ταξινομήσεως σε χαρτί, τα πιστοποιητικά κυβερνήτη σκάφους, τα πρότυπα εντύπων ασφαλείας και τις επικολλούμενες ταινίες για εξαρτησιογόνες ουσίες, δεδομένου ότι ορισμένα από τα έγγραφα αυτά είχαν καταργηθεί, ενώ για την παραγωγή άλλων είχε προκηρυχθεί διαγωνισμός.
- 41 Η Δημοκρατία της Αυστρίας απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη με έγγραφο της 10ης Σεπτεμβρίου 2014. Κατ' ουσίαν, το κράτος μέλος αυτό στηρίχθηκε εκ νέου στα συνδεόμενα με την προστασία της εθνικής ασφάλειάς του συμφέροντα και υπογράμμισε ότι η εκτέλεση των επίμαχων συμβάσεων εκτυπώσεως ήταν στενά συνδεδεμένη με τη δημόσια τάξη και τη θεσμική λειτουργία του. Υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι η τήρηση των απαιτήσεων ασφαλείας θα ήταν δυνατόν να καταστεί δεσμευτική για άλλες επιχειρήσεις πέραν του ÖS μόνο μέσω της εφαρμογής κανόνων του αστικού δικαίου, ενώ η σχετική νομοθεσία παρείχε στις αυστριακές δημόσιες αρχές ειδικές εξουσίες ελέγχου έναντι του ÖS.
- 42 Όσον αφορά τις συμβάσεις για την εκτύπωση αδειών πυροτεχνίας, η αξία των συμβάσεων αυτών είναι τόσο αμελητέα ώστε η εκτέλεσή τους δεν εμφανίζει κανένα ενδιαφέρον για άλλες επιχειρήσεις και, ως εκ τούτου, η σύναψή τους δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των ελευθεριών που κατοχυρώνονται με τη Συνθήκη ΛΕΕ.
- 43 Η Επιτροπή δεν ικανοποιήθηκε από τις απαντήσεις της Δημοκρατίας της Αυστρίας και, για τον λόγο αυτό, άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

- 44 Η προσφυγή της Επιτροπής αφορά, αφενός, τις συμβάσεις υπηρεσιών για την εκτύπωση των ψηφιακών διαβατηρίων, των προσωρινών ταξιδιωτικών εγγράφων, των τίτλων διαμονής, των δελτίων ταυτότητας, των αδειών οδηγήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας και των πιστοποιητικών ταξινομήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας και, αφετέρου, μια σύμβαση υπηρεσιών για την εκτύπωση των αδειών πυροτεχνίας.

Οι συμβάσεις υπηρεσιών για την εκτύπωση των ψηφιακών διαβατηρίων, των προσωρινών ταξιδιωτικών εγγράφων, των τίτλων διαμονής, των δελτίων ταυτότητας, των αδειών οδηγήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας και των πιστοποιητικών ταξινομήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 45 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, δεδομένου ότι η εκτιμώμενη αξία καθεμίας από τις επίμαχες συμβάσεις υπερβαίνει τα κατώτατα χρηματικά όρια των οδηγιών 92/50 και 2004/18, οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής των οδηγιών. Κατά συνέπεια, όσον αφορά τις εν λόγω συμβάσεις, η Δημοκρατία της Αυστρίας όφειλε να εφαρμόσει τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων που προβλέπονται με το άρθρο 8 της οδηγίας 92/50, σε συνδυασμό με τα άρθρα 11 έως 37 της οδηγίας αυτής, και με το άρθρο 20 της οδηγίας 2004/18, σε συνδυασμό με τα άρθρα 23 έως 55 της οδηγίας αυτής.
- 46 Η Επιτροπή υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι οι κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/50 και το άρθρο 14 της οδηγίας 2004/18 εξαιρέσεις στις οποίες στηρίζεται η Δημοκρατία της Αυστρίας πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας.

- 47 Επιπλέον, τα άρθρα αυτά δεν είναι δυνατόν να παρέχουν στα κράτη μέλη την ευχέρεια να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ ή των οδηγιών 92/50 και 2004/18, αρκούμενα στην επίκληση των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας τους.
- 48 Υπό τις συνθήκες αυτές, απλώς και μόνο το επιχείρημα της Δημοκρατίας της Αυστρίας ότι οι σχετικές συμβάσεις υπηρεσιών επιβάλλουν τη λήψη ιδιαίτερων μέτρων ασφαλείας ή ότι η προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας του κράτους μέλους αυτού καθιστά αναγκαία την παρέκκλιση από τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν αρκεί για να αποδειχθεί η συνδρομή των στοιχείων που δικαιολογούν την εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/50 ή του άρθρου 14 της οδηγίας 2004/18.
- 49 Εξάλλου, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι το ÖS είναι ιδιωτική εταιρία περιορισμένης ευθύνης, με μοναδικό εταίρο την Österreichische Staatsdruckerei Holding AG της οποίας οι μετοχές είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο και βρίσκονται στην κατοχή ιδιωτών. Κατά τα λοιπά, σε αντίθεση με τις προγενέστερες εθνικές νομοθετικές διατάξεις, ο StDrG δεν προβλέπει πλέον ειδικό μηχανισμό κρατικής εποπτείας. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή διευκρίνισε συναφώς ότι οι αυστριακές αρχές διαθέτουν εξουσίες ελέγχου που έχουν καθοριστεί με σύμβαση συναφθείσα με το ÖS.
- 50 Κατά την Επιτροπή, η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν αποδεικνύει ότι η διεξαγωγή διαγωνισμού είναι απολύτως αδύνατη για τον λόγο ότι θα διακύβευε σοβαρά την τήρηση της υποχρέωσης εμπιστευτικότητας καθώς και τα σχετικά μέτρα ασφάλειας και ελέγχου. Μολονότι η αναγκαιότητα να διασφαλιστεί η γνησιότητα και η ορθότητα των εγγράφων που αποδεικνύουν την ταυτότητα των προσώπων, να προστατευτούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα καθώς και να εξασφαλιστεί ο εφοδιασμός στο πλαίσιο της εκτύπωσης των σχετικών εγγράφων συνδέεται με το γενικό συμφέρον, εντούτοις το συμφέρον αυτό δεν ισοδυναμεί σε συστηματική βάση με ουσιώδες συμφέρον ασφαλείας.
- 51 Όσον αφορά την προβαλλόμενη από τη Δημοκρατία της Αυστρίας αναγκαιότητα διασφάλισης του εφοδιασμού με επίσημα έγγραφα, η Επιτροπή φρονεί ότι μια τέτοια εγγύηση δεν συνιστά συμφέρον ασφαλείας και είναι δυνατόν να ικανοποιηθεί, κατά περίπτωση, μέσω της συνάψεως πλειόνων συμβάσεων-πλαισίων.
- 52 Η Επιτροπή δέχεται ότι ένα κράτος μέλος δύναται να λάβει μέτρα προκειμένου να αποτρέψει την πλαστογράφηση επίσημων εγγράφων. Εντούτοις, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι η επίτευξη των σκοπών αυτών θα απειλούνταν αν η εκτύπωση των εγγράφων ανετίθετο σε άλλες εκτυπωτικές επιχειρήσεις, ακόμη και επιχειρήσεις από άλλα κράτη μέλη, δεδομένου ότι η εμπιστευτικότητα των υποκείμενων σε επεξεργασία δεδομένων τα οποία είναι αναγκαία για την εκτύπωση των εγγράφων αυτών είναι δυνατόν να διασφαλιστεί μέσω της επιβολής υποχρέωσης εμπιστευτικότητας στις επιχειρήσεις που μετέχουν σε διαδικασία διαγωνισμού.
- 53 Η εκτέλεση των επίμαχων συμβάσεων από μία και μόνο επιχείρηση θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της προκηρύξεως διαγωνισμού που να έχει ως αντικείμενο την εκτύπωση του συνόλου των προστατευόμενων εγγράφων, στο πλαίσιο δε αυτό οι δυνατότητες ελέγχου εκ μέρους των αυστριακών αρχών θα μπορούσαν να προβλεφθούν με τη σύμβαση που θα συναπτόταν με τον ανάδοχο.
- 54 Όσον αφορά τη σχέση εμπιστοσύνης με την επιχείρηση που είναι επιφορτισμένη με την υπηρεσία εκτύπωσης των τίτλων διαμονής, η Επιτροπή αντιτείνει ότι το προβαλλόμενο από τη Δημοκρατία της Αυστρίας επιχείρημα δεν μπορεί να γίνει δεκτό, στο μέτρο κατά το οποίο οι αυστριακές αρχές δύνανται επίσης να αναθέτουν συμβάσεις για την εκτύπωση εγγράφων ασφαλείας και σε άλλες επιχειρήσεις πέραν του ÖS, ιδίως όταν το τελευταίο δεν είναι σε θέση να εκτελέσει τις εν λόγω συμβάσεις.

- 55 Η Δημοκρατία της Αυστρίας αμφισβητεί την προσαπτόμενη παράβαση. Υποστηρίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/50 και του άρθρου 14 της οδηγίας 2004/18, οι επίμαχες συμβάσεις δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών αυτών. Η Δημοκρατία της Αυστρίας δύναται νομίμως να προστατεύσει τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας της και να περιβάλει την εκτέλεση των επίμαχων συμβάσεων με ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας, κατ' εφαρμογήν των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που ισχύουν στην Αυστρία.
- 56 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Δημοκρατία της Αυστρίας διευκρίνισε ότι οι εξαιρέσεις που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/50 και το άρθρο 14 της οδηγίας 2004/18 ισχύουν ανεξαρτήτως της εξαιρέσεως που καθιερώνει το άρθρο 346, παράγραφος 1, στοιχείο α', ΣΛΕΕ.
- 57 Το κράτος μέλος αυτό υπενθυμίζει, κατ' ουσίαν, ότι η πολιτική ασφάλειας συνιστά ουσιώδες στοιχείο της κρατικής κυριαρχίας και ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίζουν τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας τους και να προσδιορίζουν κατά πόσον η λήψη μέτρων ασφαλείας είναι αναγκαία, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν, στο πλαίσιο αυτό, ευρεία εξουσία εκτιμήσεως.
- 58 Η Δημοκρατία της Αυστρίας δίδει έμφαση σε ορισμένες πτυχές των ουσιωδών συμφερόντων της στον τομέα της δημόσιας ασφάλειας, οι οποίες έχουν σημασία στο πλαίσιο της εκτυπώσεως των εγγράφων ασφαλείας. Συναφώς, πρέπει, κατά την άποψή της, να διασφαλίζεται καταρχάς η γνησιότητα και η ορθότητα των εγγράφων που αποδεικνύουν την ταυτότητα ενός προσώπου, στο μέτρο κατά το οποίο τα έγγραφα ταυτότητας αποτελούν έγγραφα στενά συνδεδεμένα με τη δημόσια τάξη και τη θεσμική λειτουργία του κράτους. Περαιτέρω, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί η προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Τέλος, πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για την εξασφάλιση του εφοδιασμού.
- 59 Πρώτον, όσον αφορά την αναγκαιότητα διασφάλισης της γνησιότητας και της ορθότητας των εγγράφων ταυτότητας, η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει ότι η επιτακτική ανάγκη αυτή συνεπάγεται τον καθορισμό υψηλού επιπέδου τεχνικής ασφάλειας ώστε να αποτρέπεται ο κίνδυνος πλαστογραφήσεως, ιδίως στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως της τρομοκρατίας και της εγκληματικότητας.
- 60 Δεύτερον, όσον αφορά την προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, στο μέτρο κατά το οποίο τα έγγραφα ταυτότητας περιλαμβάνουν τέτοια δεδομένα, μεταξύ άλλων βιομετρικά, η προστασία των εγγράφων αυτών συνεπάγεται υψηλές απαιτήσεις ασφαλείας. Συναφώς, η Δημοκρατία της Αυστρίας αμφισβητεί το επιχείρημα της Επιτροπής ότι, στο πλαίσιο αυτό, τίθεται μόνο ζήτημα προστασίας ατομικών συμφερόντων, καθόσον, κατά το κράτος μέλος αυτό, ενδεχόμενη παραβίαση τέτοιων δεδομένων πρέπει, αντιθέτως, να χαρακτηρίζεται, ιδίως στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως της τρομοκρατίας, ως απειλή για την εσωτερική δημόσια ασφάλεια και, ως εκ τούτου, πρέπει να παρεμποδίζεται με κάθε μέσο.
- 61 Τρίτον, η ταχεία παραλαβή των επίμαχων επίσημων εγγράφων συναρτάται προς την εξασφάλιση του εφοδιασμού του κράτους. Αν όμως η εκτύπωση των εγγράφων ταυτότητας ανετίθετο σε άλλες επιχειρήσεις πέραν του ÖS, το αποτέλεσμα θα ήταν να θιγεί σε διαρκή βάση η στρατηγική της Δημοκρατίας της Αυστρίας στον τομέα της ασφάλειας, διότι, σε περίπτωση αδυναμίας εκτυπώσεως του αναγκαίου αριθμού διαβατηρίων, θα ήταν μεν δυνατόν να εκτυπωθούν προσωρινά διαβατήρια, πλην όμως με λιγότερο αυστηρές προδιαγραφές ασφαλείας.
- 62 Η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει ότι, δεδομένων των υφιστάμενων τρομοκρατικών απειλών και δραστηριοτήτων, η παραγωγή εγγράφων ταυτότητας πρέπει να ανατεθεί σε μία μόνο εκτυπωτική επιχείρηση που τελεί υπό την ουσιαστική εποπτεία του κράτους.
- 63 Η Δημοκρατία της Αυστρίας υπενθυμίζει ότι η εκτέλεση όλων των σχετικών υπηρεσιών στον τομέα της ασφάλειας από έναν και μόνο παρέχοντα υπηρεσίες αποτελεί επίσης ουσιώδες στοιχείο της στρατηγικής στον τομέα της ασφάλειας. Συναφώς, το κράτος μέλος αυτό υποστηρίζει ότι από το

άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004 και, πιο συγκεκριμένα, από την απαίτηση ορισμού ενός και μόνο «φορέα ως αρμόδιο[υ] για την εκτύπωση των διαβατηρίων και ταξιδιωτικών εγγράφων» προκύπτει ότι τα έγγραφα αυτά δεν επιτρέπεται να παράγονται από περισσότερους φορείς. Επιπλέον, προκειμένου να αποτραπεί η διασπορά ευαίσθητων πληροφοριών στον τομέα της ασφάλειας, η εκτύπωση των επίμαχων εγγράφων από έναν και μόνο φορέα συνιστά πρόσφορο μέτρο.

- 64 Κατά τη Δημοκρατία της Αυστρίας, η εφαρμοζόμενη εκ μέρους της στρατηγική, η οποία συνίσταται στην ανάθεση των επίμαχων συμβάσεων σε έναν και μόνον ανάδοχο ο οποίος έχει την εγκατάσταση ή τις εγκαταστάσεις παραγωγής του στην ημεδαπή, αποσκοπεί, πρώτον, στην αποτροπή του ενδεχομένου το περιεχόμενο των μέτρων ασφαλείας να καταστεί ευρέως γνωστό σε άλλους αναδόχους, ανεξαρτήτως του αν αυτοί δραστηριοποιούνται στην Αυστρία ή σε άλλο κράτος μέλος.
- 65 Σκοπός της ως άνω αναθέσεως είναι, δεύτερον, να διασφαλιστεί ο αποτελεσματικότερος έλεγχος της αναδόχου εκτυπωτικής επιχείρησης από τις εθνικές αρχές, στο πλαίσιο των διοικητικών εξουσιών ελέγχου που διαθέτουν. Ειδικότερα, η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει ότι τυχόν έλεγχος διά της δικαστικής οδού, ο οποίος θα κατέληγε, κατόπιν μιας ενδεχομένως μακράς και επίπονης διαδικασίας, στην επιβολή κυρώσεων για μη τήρηση των προβλεπόμενων από τους συμβατικούς όρους προδιαγραφών ασφαλείας, δεν είναι τόσο αποτελεσματικός όσο ο έλεγχος που ασκεί η κρατική διοίκηση.
- 66 Όσον αφορά την αιτίαση της Επιτροπής ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας όφειλε να αποδείξει ότι η διεξαγωγή διαγωνισμού είναι απολύτως αδύνατη, το κράτος μέλος αυτό υποστηρίζει ότι ούτε το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/50 ούτε το άρθρο 14 της οδηγίας 2004/18 τάσσουν μια τέτοια προϋπόθεση.
- 67 Επιπλέον, το κράτος μέλος αυτό δεν αρκέστηκε απλώς στην επίκληση των συμφερόντων που συνδέονται με την ασφάλειά του, αλλά προσδιόρισε τα συμφέροντα εκείνα που χρήζουν προστασίας και τα μέτρα που έλαβε για την προστασία των συμφερόντων αυτών.
- 68 Τέλος, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστήριξε ότι η εκτέλεση των επίμαχων συμβάσεων κατόπιν διεξαγωγής διαγωνισμού δεν είναι δυνατή, διότι οι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη επιχειρήσεις δεν μπορούν να αποφύγουν εντελώς τυχόν παρέμβαση των αρχών του αντίστοιχου κράτους καταγωγής τους και ενίοτε είναι υποχρεωμένες να συνεργάζονται με τις εν λόγω αρχές ή με τις υπηρεσίες πληροφοριών των κρατών αυτών, ακόμη και στην περίπτωση που εκτελούν συμβάσεις εντός εγκαταστάσεως που βρίσκεται στην Αυστρία, με συνέπεια να δημιουργείται κίνδυνος αποκαλύψεως ευαίσθητων πληροφοριών.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 69 Επισημαίνεται ευθύς εξαρχής ότι, όπως προκύπτει από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία, οι πρώτες συμβάσεις που ανατέθηκαν στο ÖS και τις οποίες αφορά η υπό κρίση προσφυγή, δεδομένου ότι ανάγονται στο έτος 2004, εμπίπτουν κατ' αρχήν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/50, ενώ οι συμβάσεις που ανατέθηκαν στην επιχείρηση αυτή μεταξύ της 31ης Ιανουαρίου 2006 και της 12ης Σεπτεμβρίου 2014, ημερομηνία εκπνοής της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, εμπίπτουν κατ' αρχήν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2004/18, η οποία κατήργησε και αντικατέστησε τις σχετικές διατάξεις της οδηγίας 92/50 από 31ης Ιανουαρίου 2006.
- 70 Εξάλλου, αφενός, οι επίμαχες συμβάσεις αποτελούν συμβάσεις με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών που κατονομάζονται στα παραρτήματα I Α της οδηγίας 92/50 και II Α της οδηγίας 2004/18, και συγκεκριμένα υπηρεσιών εκδόσεων και εκτυπώσεων έναντι αμοιβής ή βάσει συμβάσεως. Αφετέρου, οι διάδικοι δεν αμφισβητούν ότι η εκτιμώμενη αξία των συμβάσεων αυτών υπερβαίνει τα κατώτατα χρηματικά όρια εφαρμογής των οδηγιών.

- 71 Δυνάμει του άρθρου 8 της οδηγίας 92/50, σε συνδυασμό με τα άρθρα 11 έως 37 της οδηγίας αυτής, και του άρθρου 20 της οδηγίας 2004/18, σε συνδυασμό με τα άρθρα 23 έως 55 της οδηγίας αυτής, εφόσον η εκτύπωση των επίμαχων εγγράφων συνιστά υπηρεσία εκδόσεων και εκτυπώσεων έναντι αμοιβής ή βάσει συμβάσεως, για την παροχή της υπηρεσίας αυτής είναι καταρχήν υποχρεωτική η διεξαγωγή διαδικασίας διαγωνισμού σύμφωνης προς τις απαιτήσεις των εν λόγω άρθρων.
- 72 Εντούτοις, αφενός, κατά το άρθρο 346, παράγραφος 1, στοιχείο α', ΣΛΕΕ, κανένα κράτος μέλος δεν υποχρεούται να παρέχει πληροφορίες των οποίων τη διάδοση θεωρεί αντίθετη προς ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας του. Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 42 των προτάσεων της, η διάταξη αυτή, λόγω της γενικότητας των χρησιμοποιούμενων όρων, είναι δυνατόν να εφαρμοστεί, μεταξύ άλλων, επί δημοσίων συμβάσεων μη στρατιωτικού αντικειμένου, όπως οι επίμαχες στην υπό κρίση υπόθεση συμβάσεις εκτυπώσεων.
- 73 Αφετέρου, από το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/50 και το άρθρο 14 της οδηγίας 2004/18, που έχουν σχεδόν πανομοιότυπη διατύπωση, προκύπτει ότι οι οδηγίες αυτές δεν τυγχάνουν εφαρμογής επί συμβάσεων υπηρεσιών, όταν, μεταξύ άλλων, η εκτέλεσή τους πρέπει να συνοδεύεται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας, σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που ισχύουν στο οικείο κράτος μέλος, ή όταν η προστασία των ουσιωδών συμφερόντων του κράτους αυτού το απαιτεί.
- 74 Στην παρούσα διαδικασία, η Δημοκρατία της Αυστρίας στηρίζεται στις ως άνω εξαιρέσεις προκειμένου να δικαιολογήσει την απευθείας ανάθεση στο ÖS των επίμαχων συμβάσεων υπηρεσιών εκτυπώσεων.
- 75 Επισημαίνεται συναφώς ότι, όπως υποστηρίζει η Δημοκρατία της Αυστρίας, εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίζουν τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας τους, και, εν προκειμένω, στις αυστριακές αρχές να καθορίσουν τα μέτρα ασφαλείας που είναι αναγκαία για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας του κράτους μέλους αυτού στο πλαίσιο της εκτυπώσεως των εγγράφων ταυτότητας και άλλων επίσημων εγγράφων, όπως είναι τα επίμαχα στην υπό κρίση υπόθεση έγγραφα (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Οκτωβρίου 2003, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-252/01, EU:C:2003:547, σκέψη 30).
- 76 Εντούτοις, πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, τα μέτρα που θεσπίζουν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των θεμιτών επιταγών εθνικού συμφέροντος δεν εξαιρούνται συλλήβδην από το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης για τον λόγο και μόνον ότι λαμβάνονται προς το συμφέρον της δημόσιας ασφάλειας (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-337/05, EU:C:2008:203, σκέψη 42 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 77 Εξάλλου, οι επίμαχες στην υπό κρίση προσφυγή εξαιρέσεις, όπως και, κατά πάγια νομολογία, οι εξαιρέσεις από την εφαρμογή των θεμελιωδών ελευθεριών, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά το άρθρο 346, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΣΛΕΕ, απόφαση της 7ης Ιουνίου 2012, *Insinöörtoimisto InsTiimi*, C-615/10, EU:C:2012:324, σκέψη 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 78 Επιπλέον, μολονότι το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/50 και το άρθρο 14 της οδηγίας 2004/18, στα οποία στηρίζεται κατά βάση η Δημοκρατία της Αυστρίας, καταλείπουν στα κράτη μέλη περιθώριο εκτιμήσεως προκειμένου να αποφασίζουν τη λήψη των μέτρων που κρίνουν αναγκαία για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας τους, εντούτοις τα εν λόγω άρθρα δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι παρέχουν στα κράτη μέλη την ευχέρεια να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ, αρκούμενα στην επίκληση των εν λόγω συμφερόντων. Πράγματι, το κράτος μέλος που επικαλείται αυτές τις εξαιρέσεις οφείλει να αποδείξει ότι είναι αναγκαίο να τις εφαρμόσει προκειμένου να προστατεύσει τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας του. Η απαίτηση αυτή ισχύει επίσης στην περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέλος αυτό στηρίζεται επιπροσθέτως στο άρθρο 346, παράγραφος 1, στοιχείο α', ΣΛΕΕ (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, *Schiebel Aircraft*, C-474/12, EU:C:2014:2139, σκέψη 34).

- 79 Ως εκ τούτου, το κράτος μέλος που στηρίζεται στις ως άνω εξαιρέσεις πρέπει να αποδείξει ότι η αναγκαιότητα προστασίας των συμφερόντων αυτών δεν θα μπορούσε να ικανοποιηθεί μέσω της διεξαγωγής διαδικασίας διαγωνισμού προβλεπόμενης από τις οδηγίες 92/50 και 2004/18 (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-337/05, EU:C:2008:203, σκέψη 53).
- 80 Εν προκειμένω, μολονότι η Δημοκρατία της Αυστρίας ασφαλώς προσδιόρισε εκείνα τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας της που χρήζουν, κατ' αυτήν, προστασίας καθώς και τις συμφυείς με την προστασία των συμφερόντων αυτών εγγυήσεις, εντούτοις, θα πρέπει να ελεγχθεί, λαμβανομένων υπόψη όσων υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 75 και 76 της παρούσας αποφάσεως, αν το κράτος μέλος αυτό απέδειξε ότι οι σκοποί που επιδιώκει δεν θα ήταν δυνατόν να επιτευχθούν μέσω της διεξαγωγής διαδικασίας διαγωνισμού προβλεπόμενης από τις εν λόγω δύο οδηγίες.
- 81 Συναφώς, η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει, πρώτον, ότι η προστασία των ουσιωδών συμφερόντων της εθνικής ασφαλείας επιβάλλει τη συγκεντρωτική εκτέλεση των συμβάσεων για την εκτύπωση επίσημων εγγράφων, μέσω της αναθέσεώς τους σε μία μόνο επιχείρηση.
- 82 Ανεξαρτήτως του ότι η εκτέλεση των επίμαχων συμβάσεων από μία μόνο επιχείρηση είναι δυνατόν, για τους λόγους που προβάλλει η Δημοκρατία της Αυστρίας, να θεωρηθεί ως μέσο προστασίας των ουσιωδών συμφερόντων της εθνικής ασφαλείας της, επισημαίνεται ότι η τήρηση των διαδικασιών αναθέσεως που προβλέπονται, αντιστοίχως, με το άρθρο 8 της οδηγίας 92/50, σε συνδυασμό με τα άρθρα 11 έως 37 της οδηγίας αυτής, και με το άρθρο 20 της οδηγίας 2004/18, σε συνδυασμό με τα άρθρα 23 έως 55 της οδηγίας αυτής, δεν αποκλείει την ανάθεση της εκτελέσεως των επίμαχων συμβάσεων σε έναν και μόνο οικονομικό φορέα.
- 83 Μολονότι, όπως επισημαίνει η Δημοκρατία της Αυστρίας, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004, το οποίο τους επιβάλλει να ορίζουν έναν και μόνο φορέα ως αρμόδιο για την εκτύπωση των διαβατηρίων και των ταξιδιωτικών εγγράφων, διαπιστώνεται ότι η διάταξη αυτή απλώς προβλέπει την υποχρέωση ορισμού ενός και μόνο φορέα, χωρίς όμως να αποκλείει καθ' οιονδήποτε τρόπο την προηγούμενη διεξαγωγή διαδικασίας διαγωνισμού για τον ορισμό του φορέα αυτού.
- 84 Όσον αφορά, δεύτερον, το επιχείρημα της Δημοκρατίας της Αυστρίας σχετικά με την υποχρέωση των αυστριακών αρχών να διασφαλίσουν, στο πλαίσιο των εξουσιών που τους αναγνωρίζει το άρθρο 6, παράγραφος 3, του StDrG, την άσκηση αποτελεσματικών διοικητικών ελέγχων επί του μοναδικού αναδόχου ο οποίος έχει τις εγκαταστάσεις παραγωγής και αποθηκεύσεως στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού, εν προκειμένω επί του ÖS, επισημαίνεται ότι, μολονότι, ασφαλώς, ο φορέας στον οποίο έχει ανατεθεί η εκτέλεση της επίμαχης συμβάσεως εκτυπώσεως υποχρεούται να πληροί τις απαιτήσεις ασφαλείας προκειμένου να διαφυλάσσει την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που χρήζουν προστασίας, εντούτοις η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν αποδεικνύει ότι μόνο οι διοικητικοί έλεγχοι τους οποίους δύνανται, δυνάμει της ως άνω διατάξεως, να διενεργούν οι αυστριακές αρχές επί του ÖS είναι ικανοί να διασφαλίσουν την εμπιστευτικότητα αυτή και ότι, προς τον σκοπό αυτό, προσήκει να μην εφαρμοστούν οι διατάξεις περί συνάψεως δημοσίων συμβάσεων που προβλέπονται με τις οδηγίες 92/50 και 2004/18.
- 85 Συναφώς, δεν προκύπτει ότι τέτοιοι διοικητικοί έλεγχοι δεν είναι δυνατόν να διενεργηθούν έναντι άλλων επιχειρήσεων εγκατεστημένων στην Αυστρία πέραν του ÖS. Επιπλέον, το κράτος μέλος αυτό δεν αποδεικνύει ότι ο έλεγχος τηρήσεως της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών που διαβιβάζονται με σκοπό την εκτύπωση επίσημων εγγράφων θα διασφαλιζόταν λιγότερο ικανοποιητικά αν η εκτύπωση αυτή ανετίθετο, στο πλαίσιο διαδικασίας διαγωνισμού, σε άλλες επιχειρήσεις στις οποίες θα μπορούσαν να επιβληθούν, μέσω συμβατικών ρητρών διεπόμενων από τους κανόνες του αστικού δικαίου, μέτρα εμπιστευτικότητας και ασφαλείας, και μάλιστα ανεξαρτήτως του αν οι εν λόγω επιχειρήσεις είναι εγκατεστημένες στην Αυστρία ή σε άλλα κράτη μέλη.

- 86 Ειδικότερα, στο πλαίσιο διαδικασίας για τη σύναψη δημόσιας συμβάσεως θα ήταν δυνατόν να προβλεφθεί η υποχρέωση του αναδόχου να αποδεχθεί ελέγχους ασφάλειας, επιθεωρήσεις ή επιτόπιες έρευνες εντός των χώρων της επιχειρήσεώς του, ανεξαρτήτως του αν η επιχείρηση αυτή είναι εγκατεστημένη στην Αυστρία ή σε άλλο κράτος μέλος, ή ακόμη η υποχρέωσή του να συμμορφωθεί με τεχνικές απαιτήσεις, και μάλιστα ιδιαιτέρως υψηλές, αναφορικά με την εμπιστευτικότητα στο πλαίσιο της εκτελέσεως των επίμαχων συμβάσεων.
- 87 Όσον αφορά, τρίτον, την προβαλλόμενη από τη Δημοκρατία της Αυστρίας επιτακτική ανάγκη εξασφάλισης του εφοδιασμού, επισημαίνεται ότι, μολονότι τα επίμαχα επίσημα έγγραφα είναι στενά συνδεδεμένα με τη δημόσια τάξη και τη θεσμική λειτουργία του κράτους, έννοιες που καθιστούν αναγκαία την εξασφάλιση του εφοδιασμού, εντούτοις το κράτος μέλος αυτό δεν απέδειξε ότι η επίτευξη του προβαλλόμενου σκοπού δεν είναι δυνατόν να διασφαλιστεί μέσω της διεξαγωγής διαδικασίας διαγωνισμού και ότι η εξασφάλιση του εφοδιασμού θα διακυβευόταν αν η εκτύπωση των εγγράφων αυτών ανετίθετο σε άλλες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη.
- 88 Όσον αφορά, τέταρτον, την αναγκαιότητα διασφάλισης της αξιοπιστίας του αναδόχου, μολονότι τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να βεβαιώνονται ότι, για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων όπως είναι οι επίμαχες στην υπό κρίση υπόθεση, μόνον όσες επιχειρήσεις είναι αξιόπιστες θα μπορούν να επιλέγονται ως ανάδοχοι των σχετικών υπηρεσιών στο πλαίσιο συστήματος που διασφαλίζει την τήρηση ειδικών προδιαγραφών εμπιστευτικότητας και ασφαλείας όσον αφορά την εκτύπωση των επίμαχων εγγράφων, εντούτοις η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν απέδειξε ότι ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των διαβιβαζόμενων δεδομένων δεν θα μπορούσε να διαφυλαχθεί επαρκώς αν η εκτύπωση των εγγράφων αυτών ανετίθετο σε άλλη επιχείρηση πέραν του ÖS, η οποία θα επιλεγόταν κατόπιν διαδικασίας διαγωνισμού.
- 89 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, η ανάγκη να προβλεφθεί υποχρέωση τηρήσεως της εμπιστευτικότητας δεν εμποδίζει αυτή καθαυτήν τη διεξαγωγή διαγωνισμού για τη σύναψη δημόσιας συμβάσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-337/05, EU:C:2008:203, σκέψη 52).
- 90 Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των δεδομένων μπορεί να διαφυλάσσεται με την υποχρέωση τηρήσεως του απορρήτου, χωρίς να καθίσταται αναγκαία η μη τήρηση των διαδικασιών για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 1989, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-3/88, EU:C:1989:606, σκέψη 15).
- 91 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 68 των προτάσεών της, τίποτε δεν εμποδίζει την αναθέτουσα αρχή να ορίζει ιδιαιτέρως υψηλές απαιτήσεις ως προς την καταλληλότητα και την αξιοπιστία των αναδόχων, να διαμορφώνει αντιστοίχως τους όρους του διαγωνισμού και τους όρους των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, καθώς και να απαιτεί από τους διαγωνιζόμενους τα αναγκαία δικαιολογητικά στοιχεία.
- 92 Συναφώς, η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστήριξε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι υπάρχει κίνδυνος αποκαλύψεως ευαίσθητων πληροφοριών, δεδομένου ότι οι εγκατεστημένες εκτός του κράτους μέλους αυτού επιχειρήσεις δεν μπορούν να αποφύγουν εντελώς τυχόν παρέμβαση των αρχών του αντίστοιχου κράτους καταγωγής τους, στο μέτρο κατά το οποίο είναι ενίοτε υποχρεωμένες, δυνάμει των νομοθετικών διατάξεων που ισχύουν στα κράτη αυτά, να συνεργάζονται με τις ως άνω αρχές ή με τις υπηρεσίες πληροφοριών των εν λόγω κρατών, και μάλιστα ακόμη και όταν εκτελούν δημόσιες συμβάσεις εντός εγκαταστάσεως που βρίσκεται στην Αυστρία.
- 93 Εντούτοις, υπογραμμίζεται ότι οι αυστριακές αρχές έχουν τη δυνατότητα να περιλάβουν στους όρους που διέπουν τους διαγωνισμούς για τη σύναψη των επίμαχων δημοσίων συμβάσεων ρήτρες που επιβάλλουν στον ανάδοχο γενική υποχρέωση εμπιστευτικότητας καθώς και να προβλέψουν ότι η διαγωνιζόμενη επιχείρηση που δεν είναι σε θέση, λόγω ιδίως της νομοθεσίας του κράτους μέλους

καταγωγής της, να παράσχει επαρκείς εγγυήσεις ως προς την τήρηση της υποχρέωσης αυτής έναντι των αρχών του εν λόγω κράτους θα αποκλειστεί από τη διαδικασία του διαγωνισμού. Οι αυστριακές αρχές έχουν επίσης τη δυνατότητα να προβλέψουν ότι, σε περίπτωση μη συμμορφώσεώς του με την ως άνω υποχρέωση κατά τη διάρκεια εκτελέσεως της συμβάσεως, ο ανάδοχος θα υποστεί κυρώσεις, ιδίως συμβατικές.

- 94 Συναφώς, η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν απέδειξε ότι ο σκοπός που συνίσταται στην παρεμπόδιση της αποκαλύψεως ευαίσθητων πληροφοριών σχετικών με την παραγωγή των επίμαχων επίσημων εγγράφων δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της διεξαγωγής διαδικασίας διαγωνισμού, όπως η διαδικασία που προβλέπεται, αντιστοίχως, με το άρθρο 8 της οδηγίας 92/50, σε συνδυασμό με τα άρθρα 11 έως 37 της οδηγίας αυτής, και με το άρθρο 20 της οδηγίας 2004/18, σε συνδυασμό με τα άρθρα 23 έως 55 της οδηγίας αυτής.
- 95 Από τα ανωτέρω έπεται ότι η μη τήρηση των διαδικασιών για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες προβλέπονται με τις εν λόγω οδηγίες, παρίσταται δυσανάλογη σε σχέση με τον ως άνω σκοπό.
- 96 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω, η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν μπορεί βασίμως να στηριχθεί στο άρθρο 346, παράγραφος 1, στοιχείο α', ΣΛΕΕ, στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/50 και στο άρθρο 14 της οδηγίας 2004/18, προκειμένου να δικαιολογήσει τη μη τήρηση των διαδικασιών για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων που προβλέπουν οι δύο οδηγίες αυτές.

Η σύμβαση υπηρεσιών για την εκτύπωση των αδειών πυροτεχνίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 97 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, στο μέτρο κατά το οποίο η αξία της συμβάσεως για την παραγωγή αδειών πυροτεχνίας δεν υπερβαίνει το κατώτατο χρηματικό όριο που προβλέπουν οι οδηγίες αυτές, η σύναψη της συμβάσεως θα πρέπει πάντως να είναι σύμφωνη με τις αρχές που κατοχυρώνονται με τη Συνθήκη ΛΕΕ, ιδίως τις αρχές της ελευθερίας εγκαταστάσεως και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.
- 98 Κατά την Επιτροπή, οι γενικές αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας, από τις οποίες απορρέει η υποχρέωση διαφάνειας, επιτάσσουν η εν λόγω σύμβαση να αποτελέσει αντικείμενο προκηρύξεως διασφαλίζοντας επαρκή βαθμό δημοσιότητας.
- 99 Το θεσμικό όργανο αυτό διευκρινίζει ότι, μολονότι η αξία συμβάσεως που έχει ως αντικείμενο την παραγωγή αδειών πυροτεχνίας παρίσταται σχετικά χαμηλή, μια τέτοια σύμβαση θα μπορούσε, λαμβανομένων υπόψη των τεχνικών χαρακτηριστικών της, να κινήσει το ενδιαφέρον επιχειρήσεων από άλλα κράτη μέλη. Επομένως, υφίσταται βέβαιο διασυννοριακό ενδιαφέρον, δεδομένου ότι η αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις παραγωγής εγγράφων ταυτότητας που υπόκεινται σε προδιαγραφές ασφαλείας είναι εξειδικευμένη, περιορισμένη και διεθνοποιημένη και ότι η γεωγραφική εγγύτητα δεν αποτελεί επιτακτικό κριτήριο για την εκτέλεση συμβάσεων με αντικείμενο την παραγωγή εγγράφων ασφαλείας.
- 100 Επιπλέον, η Επιτροπή δίδει έμφαση στο γεγονός ότι διάφορα κράτη μέλη έχουν αναθέσει στο ÖS την παραγωγή θεωρήσεων και διαβατηρίων, πράγμα το οποίο συνιστά, στο πλαίσιο αυτό, πολύ ισχυρή ένδειξη για την ύπαρξη βέβαιου διασυννοριακού ενδιαφέροντος.
- 101 Η Δημοκρατία της Αυστρίας αντιτείνει ότι, όσον αφορά σύμβαση της οποίας η αξία είναι χαμηλότερη από το κατώτατο χρηματικό όριο που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης, οι βασικές αρχές περί των οποίων κάνει λόγο η Επιτροπή δεν τυγχάνουν εφαρμογής. Λαμβανομένης υπόψη της χαμηλής αξίας της συμβάσεως αυτής, η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη βέβαιου διασυννοριακού ενδιαφέροντος.

- 102 Επιπλέον, το γεγονός ότι το ÖS παράγει έγγραφα ασφαλείας για άλλα κράτη μέλη δεν αποδεικνύει την ύπαρξη βέβαιου διασυνοριακού ενδιαφέροντος σε σχέση με την επίμαχη σύμβαση υπηρεσιών εκτυπώσεως των αδειών πυροτεχνίας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 103 Υπενθυμίζεται ότι οι διάδικοι δεν αμφισβητούν ότι η εκτιμώμενη αξία της συμβάσεως για την παραγωγή αδειών πυροτεχνίας ανέρχεται σε 56 000 ευρώ, ήτοι σε ποσό σαφώς χαμηλότερο των κατώτατων χρηματικών ορίων που προβλέπουν οι οδηγίες 92/50 και 2004/18 για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών. Συνεπώς, από τις οδηγίες αυτές δεν προκύπτει υποχρέωση διεξαγωγής διαδικασίας διαγωνισμού.
- 104 Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία, η σύναψη συμβάσεων οι οποίες, λαμβανομένης υπόψη της αξίας τους, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών περί διαδικασιών συνάψεως δημοσίων συμβάσεων υπόκειται στους θεμελιώδεις κανόνες και στις γενικές αρχές της Συνθήκης ΛΕΕ, ιδίως στις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας καθώς και στην απορρέουσα εξ αυτών υποχρέωση διαφάνειας, υπό την προϋπόθεση ότι οι συμβάσεις αυτές εμφανίζουν βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2016, Tecnoedi Costruzioni, C-318/15, EU:C:2016:747, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 105 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει ότι η επίμαχη σύμβαση εμφανίζει, για μια επιχείρηση εγκατεστημένη σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της οικείας αναθέτουσας αρχής, βέβαιο ενδιαφέρον, χωρίς να μπορεί να στηριχθεί συναφώς σε οποιοδήποτε τεκμήριο (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2007, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, C-507/03, EU:C:2007:676, σκέψεις 32 και 33 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 106 Όσον αφορά τα αντικειμενικά κριτήρια που μπορούν να υποδηλώνουν την ύπαρξη βέβαιου διασυνοριακού ενδιαφέροντος, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι τέτοια κριτήρια μπορούν να είναι, μεταξύ άλλων, η ως ένα βαθμό σημαντική αξία της επίμαχης συμβάσεως σε συνδυασμό με τον τρόπο εκτελέσεως των εργασιών ή ακόμη τα τεχνικά χαρακτηριστικά της συμβάσεως και τα ειδικά χαρακτηριστικά των σχετικών προϊόντων (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2016, Tecnoedi Costruzioni, C-318/15, EU:C:2016:747, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 107 Μολονότι, όπως υποστήριξε η Επιτροπή, η ύπαρξη τέτοιου διασυνοριακού ενδιαφέροντος δεν μπορεί να διαπιστωθεί βάσει και μόνο της αξίας της συμβάσεως, δεδομένου ότι είναι αναγκαία η συνολική εκτίμηση διαφόρων κριτηρίων και όλων των κρίσιμων στοιχείων της συγκεκριμένης περιπτώσεως, επισημαίνεται ότι η σύμβαση για την παραγωγή των αδειών πυροτεχνίας χαρακτηρίζεται όχι μόνο από τη σχετικά χαμηλή αξία της, αλλά και από την κατεξοχήν τεχνική φύση της, ενώ συνεπάγεται επίσης την τήρηση ειδικών μέτρων ασφαλείας και έξοδα τα οποία συνδέονται με την εφαρμογή τέτοιων μέτρων.
- 108 Είναι συναφώς άνευ σημασίας, σε σχέση την εκτύπωση των αδειών πυροτεχνίας, το προβαλλόμενο από την Επιτροπή επιχείρημα ότι το γεγονός ότι διάφορα αλλοδαπά κράτη έχουν αναθέσει στο ÖS την εκτύπωση θεωρήσεων και διαβατηρίων αποτελεί ισχυρή ένδειξη για την ύπαρξη βέβαιου διασυνοριακού ενδιαφέροντος.
- 109 Υπό τις συνθήκες αυτές, τα στοιχεία που παρέσχε η Επιτροπή δεν αρκούν για να αποδειχθεί ότι η εν λόγω σύμβαση εμφάνιζε βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον.
- 110 Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τους ισχυρισμούς της, η προσφυγή της πρέπει να απορριφθεί κατά το μέρος που αφορά την επίμαχη σύμβαση υπηρεσιών για την εκτύπωση των αδειών πυροτεχνίας.

- 111 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι, αφενός, αναθέτοντας απευθείας στο ÖS, χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή διαδικασίας διαγωνισμού σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμβάσεις υπηρεσιών για την παραγωγή ψηφιακών διαβατηρίων (με τσιπ), προσωρινών ταξιδιωτικών εγγράφων, τίτλων διαμονής, δελτίων ταυτότητας, αδειών οδηγήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας και πιστοποιητικών ταξινόμησης σε σχήμα πιστωτικής κάρτας και, αφετέρου, διατηρώντας σε ισχύ εθνικές διατάξεις που επιβάλλουν στις αναθέτουσες αρχές την υποχρέωση να αναθέτουν απευθείας τις συμβάσεις υπηρεσιών αυτές στην εν λόγω εταιρία, η Δημοκρατία της Αυστρίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 4, παράγραφος 2, και από το άρθρο 8 της οδηγίας 92/50, σε συνδυασμό με τα άρθρα 11 έως 37 της οδηγίας αυτής, καθώς και από το άρθρο 14 και το άρθρο 20 της οδηγίας 2004/18, σε συνδυασμό με τα άρθρα 23 έως 55 της οδηγίας αυτής.
- 112 Η προσφυγή απορρίπτεται κατά τα λοιπά.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 113 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 114 Εν προκειμένω, τόσο η Επιτροπή όσο και η Δημοκρατία της Αυστρίας ζήτησαν, αντιστοίχως, να καταδικαστεί η αντίδικος στα δικαστικά έξοδα.
- 115 Το άρθρο 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού αυτού προβλέπει ότι, αν τούτο δικαιολογείται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ένας διάδικος, πέραν των δικαστικών εξόδων του, φέρει και μέρος των εξόδων του αντιδίκου. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η προσφυγή της Επιτροπής έγινε δεκτή, πλην του τμήματος εκείνου που αφορά τη σύμβαση υπηρεσιών για την εκτύπωση των αδειών πυροτεχνίας, πρέπει, κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής, να αποφασιστεί ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας, πέραν των δικών της εξόδων, φέρει τα τέσσερα πέμπτα των δικαστικών εξόδων της Επιτροπής.
- 116 Η Επιτροπή υποχρεώνεται να φέρει το ένα πέμπτο των δικαστικών εξόδων της.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) Αναθέτοντας απευθείας στο Österreichische Staatsdruckerei GmbH, χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή διαδικασίας διαγωνισμού σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμβάσεις υπηρεσιών για την παραγωγή ψηφιακών διαβατηρίων (με τσιπ), προσωρινών ταξιδιωτικών εγγράφων, τίτλων διαμονής, δελτίων ταυτότητας, αδειών οδηγήσεως σε σχήμα πιστωτικής κάρτας και πιστοποιητικών ταξινόμησης σε σχήμα πιστωτικής κάρτας, και διατηρώντας σε ισχύ εθνικές διατάξεις που επιβάλλουν στις αναθέτουσες αρχές την υποχρέωση να αναθέτουν απευθείας τις συμβάσεις υπηρεσιών αυτές στην εν λόγω εταιρία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή διαδικασίας διαγωνισμού σε επίπεδο Ένωσης, η Δημοκρατία της Αυστρίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 4, παράγραφος 2, και από το άρθρο 8 της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών, σε συνδυασμό με τα άρθρα 11 έως 37 της οδηγίας αυτής, καθώς και από το άρθρο 14 και το άρθρο 20 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, σε συνδυασμό με τα άρθρα 23 έως 55 της οδηγίας αυτής.
- 2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

- 3) Η Δημοκρατία της Αυστρίας, πέραν των δικαστικών εξόδων της, φέρει τα τέσσερα πέμπτα των δικαστικών εξόδων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή φέρει το ένα πέμπτο των δικαστικών εξόδων της.**

(υπογραφές)